

GAZETA LWOWSKA.

W Piątek

N^{ro}. 108.

17. Września 1824.

Wiadomości zagraniczne.

Ameryka Hiszpańska.

Gazety Meksykańskie do dnia 16go Czerwca, donoszą: Jenerał Lopez (azatem nie Santana, jak donosiła Gwiazda) mianowany Gubernatorem Państwa związkowego Yukatan, nadoiagnął z dywizją swoją do Campeche. Równie, jak Dyktator Bravo, który miał główną kwartę na d. 6. Czerwca w 1° Barca, oddany jest całkiem Rzeczpospolitej związkowej. O wstąpieniu Brava do Quadalaxary nie wspominają dotąd nic wcale tameczne gazety, zato umieścili wyrok Sądu wojennego w Meksyku, na spólników spisku w d. 9. Maia odkrytego, (o którym w przeszłym Nrze Gaz. nasz. namieniliśmy). Ci co się do oddzielnego kongressu o zmniejszenie kary śmierci udali, przytrzymani być mają w zamku Acapulco aż do rozstrzygnięcia Kongressu. Skazani na wygnanie, popłynąć mają do Quayaquilu.

Goniec Angielski, udziela list z Meksyku z d. 19. Czerwca, powtarzający wieść o wstąpieniu na d. 13tym Dyktatora Brava do Quadalaxary, tudzież drugi list z Alvarado z d. 1. Lipca, zapewniający, że dotąd jeszcze nie wiedzą o Yturbidzie, który d. 11. Maia z Anglii odpłynął; dosyć, że niektórzy nawet mniemają, iż się znajdzie na jednym z dwóch okrętów Angielskich, niedawno przez korsarzy powstańców, zatrzymanych.

List z Santa-Fe-de-Bogota z d. 9. Czerwca zawiera wiadomość: że 5000 ludzi odebrało rozkaz wyruszyć z Kartageny do Panamy, dla wzmocnienia Boliwara, i że podobny oddział z prowincyi w głębi krain mają to samo rozkaz do niezwłocznego pochodu.

Wyspa St. Domingo.

List z Port-au-Prince z d. 20. Czerwca donosi: że Prezydent Boyer powrócił do Stolicy z obiadzki, przedsięwzięty dla oglądania twierdz i miejsc obronnych według brzegów i poczynienia stosownych rozporządzeń, aby dać odpór, dotąd jeszcze mniemano lądowania Francuzów. — Ten sam list

utrzymuje, że Deputowani Haytycy przybyli do Francji na żądanie P. Villèle, który tuż sobie, że Hayciańskie imiennej niepodległością kontentować się zechcą.

Portugalia i Brazylia.

Podług listu z Fernambucco z d. 8. Lipca blokada tamtejsza ustala d. 8. Lipca, a okręty dotąd w zatoce stojące na kotwicy, wpłynęły d. 1. Lipca do portu. Okręt wojenny Angielski Doris odpłynąć miał d. 9go Lipca do Rio.

Gazety Angielskie donoszą, że Prezydent Carvalho zrobił rzadki użytek z odwrotu eskadry; ogłosił mianowicie własny projekt do Konstytucyi dla północnych prowincyi Brazylji, i wezwał je do przystąpienia; zapowiedział także nieprzyjaźń Parahie i Ologoas i nakazał uzbroić dwa okręty do oblężenia tych prowincyi. Nakoniec wypuścił zamiar zniesienia handlu niewolnikami, skoro jego plany dojrzeje.

Hiszpania.

Król mianował Jenerała Porucznika Blosfournaś naczelnym Dowodcą gwardyi pieszej a Jenerała Porucznika Margrabiego de Zambrano, naczelnym Dowodcą jazdy. Jenerał Porucznik Ramirez mianowany tymczasowym Gubernatorem Madrytu.

Na mocy wyroku Królewskiego grenadyery i strzelcy milicyi prowincyjnych są częścią gwardyi Królewskiej, i tworzyć mają te pułki każdy po 3 bataliiony.

Goniec wspomina o wieści rozśianej w Londynie, (o której wiadomości z Madrytu nie wspominają) że Infant Don Francisco, brat Króla Hiszpańskiego odiechał czyli odiechać ma do Ameryki zapewne do Meksyku.

W obozie Gibratarskim wyszedł na d. 3. Sierpnia następujący Rozkaz dzienny: »Jenerał dowodzący ma przyjemność uwiadomić wojsko załogowe, że chociaż w prawdziem dniu wczorayszego przededniem niektóre zte osoby z Ximenes pozbiegały się, dla odnowienia swoich konstytucyjnych niedorzecz-

ności, tudzież niektóre Władze opanowały i kilka szanownych mężów w więzieniu osadzili, przecież jeden Oficer z pułku Princessa, nazwiskiem Don Gregorio Conde, który przypadkiem w 6 ludzi tego oddziału przeszedł to miejsce, ani jednę nie wahał się chwili, odebrać na rokoszanów, aczkolwiek nierównie słabszą miał siłę, i tych, po kilka wzajemnych wyrzutań z ręczną broni rozproszył, jednego z hersztów zabiwszy. Teraz ściąg ich w górach, do gład pierzebnęli, aby ich pod surowość praw oddał. Tym sposobem, położona będzie nakoniec tama na wszystkie zbrodnicze zamachy, do których kilka niegodziwych ludzi daie podjęte dla obalenia przywróconego porządku i zwrócenia nas do owych nieszczęsnych czasów, na które dotąd ieszcze narzekamy.

»Sława Porucznikowi Conde! i walecznym i wiernym wojownikom jego oddziału.«
(podpis.) »O'Donnell i t. d.«

Gwiazda z d. 27. Sierpnia udziela z Hiszpanii wiadomość, że Gubernator Gibraltaru, wydał surowy rozkaz, aby wszystkich Hiszpanów, którzyby nżyczonego im przytułku do wzniesienia niepokoioń w ościenych prowincjach Hiszpanii nadużywali, niezwłocznie z tey twierdzy wypędzić.

Gazety południowej Francyi donoszą, że d. 12. Sierpnia przybył do Madrytu goniec z Kadyxu, z wiadomością, że Rewolucyonisci, którzy d. 3. Taryfę osadzili, cożywo ściągani zostają, że wielu nie schwymano i przez Sąd gorący osądzono, niemniej przedsięwzięto środki, aby żaden z winowayców nie umknął.

Też same gazety umieściły następujące Obwieszczenie Jenerała Kapitana, Filipa de St. Marc z d. 10. Sierpnia:

»Naczelný Dowódca obozu S. Rocha, udziela mi wiadomości, że spisek kilku osób z dwóh batalionów składających osadę w Algisiras, który d. 29. Lipca wybuchnąc miał, szczęśliwie przez niego odkryty został, dodaje ón z ukontentowaniem, że do tego żaden Oficer i żadna znakomita osoba nienależeli. Nieszczęśliwi, których już nwięziono, dali się uwieść do tego w stanie opilstwa się przez zabiegie Agentów wychodców, którzy się w Kadyxie znajdują. Ci anarchiści, nie znają już innego sposobu wykonywania swoich karygodnych projektów, jak przez nadanie pozorney ważności uroionemu stronnictwu dla jednania mu zwolenników, których tymczasem nigdy nieznaydą między roztropnymi, przewidującymi smutne skutki z przywrócenia systematu kon-

stytucyynego. By zapobiedz wszelkim fałszywym wieściom i przesadzonym wnioskowanióm, których niezaniebdają rozsiewać nieprzyjaciele Tronu i Ołtarza z powodu wspomnianych wypadków, spieszę udzielić ie publiczności w ich prawdziwey postaci.

Gazety Paryzkie, umieściły następujące urzędowe wiadomości telegraficzne z Madrytu na d. 26. Sierpnia r. b. z Bayonny nadeszłe.

Z Madrytu d. 23. Sierpnia o godz. 9 wieczorem.

Jenerał Dijeon do J.W. Ministra Woyny.

Twierdza Taryfa wzięta szturmem d. 19. Sierpnia o godz. 5 wieczorem przez woyska Francuzkie i Hiszpańskie. Rokoszanie, którzy się na wyspę cofnęli, nazajutrz ze świtaniam dnia napadnięni zostali od 34 pułku liniowego, za pomocą wylądowania woysk Francuzkich. Jeden tylko herszt uszedł na barce, innych pozabiano, albo poymano. Jenców wydano Hiszpanóm, aby podług praw sądeni byli. Goniec Dowodcy obozu S. Rocha, którego w tey chwili Minister otrzymał, przywiózł tę wiadomość.

Glob and Traveller donosi, że pewne towarzystwo Anglików, oświadczyło się Królowi Juci Hiszpańskiemu, zadzierzawić ón od towarów w miastach powiększych. Z Sewilii, gdzie ón są tak wielkie jak w Kadyxie, obcieli płacić rocznie 50,000 funt. szterl. atoli doznali przeciwności w Izbie handlowey, iż się zrzec musieli podwyższenia, ponieważ ta Izba zasadażąc się na ówném prawie wolności, ofiarowała sama tę ilość zapłacić.

Wielka Brytania i Irlandya.

Król ciągle mieszka w Windsor. Tyle nabrał sił, iż po długim czasie, pierwszy raz wyjechał konno.

Kupcy prowadzący handel z Ameryką południową, na powtórną prośbę do Rządu, o zaprowadzenie regularnych statków pocztowych między Anglii i Ameryki, zyskali odpowiedź: że odtąd będą takie statki odchodzić do Meksyku, Kartageny, Vera-Cruz i Guayry.

Rząd postanowił nie budować więcej okrętów wojennych w Indiach wschodnich, dopóki pokoy trwać będzie, a to celem oszczędzenia budownictwa okrętowego w Anglii. Od r. 1805 wybudowano w Bombay 17 wojennych, a między temi 8 liniowych okrętów.

Okręt liniowy Azya, w Bombay wstawiony nie co z warsztatu spuszczoney i niedawno przy-

były do Portsmouth jest ósmy i największy ze zbudowanych przez Kompanią w Bombay; ma w górze 196 stop 4 cale 6''' a u spodu 162 stop długości; szeroki jest 51 stop 5'' 9''' ma 81 dział, a w ogóle 2289 beczek (przeszło 45,000 cetnarów) ładunku.

Nowa pożyczka Brazylijska, wytoczona była na giełdzie d. 17. Sierpnia. Zaraz z początku płacono na nią 1 1/2 procenta, potem spadła na 1/2 a na końcu wahała się między 1/2 i 3/4. D. 20. stało na *Pari*. — Pożyczka ta wynosi milion funt. szterl. Układ stanął z domami Bazel, Farquhar i Komp., Flescher, Alexander i Komp., Thomas Wilson i Komp. Przedstawiana będzie przez akcyje po 75 każde 100 funt. szterl. Wypłata nastąpi w 10 ratach, z których ostatnia na 10. Maja 1825 przeznaczona jest. Przynosi 5 proc. prowizyi.

Wiele bardzo Anglików z rodzinami wyjeżdża ciągle do Francyi, by tam jedni dłużej, drudzy krócej zabawili. Łagodność klimatu i większa tanność dań im pochóp do tego.

Znany Awanturnik Sir Gregor M'Gregor ogłosił niemożność swoją wypłacania długów, i Ministra swojego w Londynie Majora Richardson upoważnił doprowadzić do skutku tę nieszczęśliwą sprawę. W pełnomocnictwie na to wydanem, misnuje się M'Gregor ciągle i jeszcze ndzielnym Xięciem niepodległego Państwa Poyais i tego przyległości, Kacykiem Narodu Poyais, obrońcą praw pokoleń Indyjskich i t. d. Ustanowił także order zielonego krzyża, ozdobił nim owego Ministra i o tém Króla Jnci Jerzego IV. formalnym listem dyplomatycznym zawiadomił.

Józef Bonaparte z Dworem swoim przybył inż z Nowego Yorku do Portsmouth.

List kupiecki z Londynu z d. 14. z. m. donosi, że od d. 21. Sierpnia porty Angielskie dla przywozu obcego owsa za opłatą cła po 6 szylingów od miary kwarter otwarte zostały, a to na 6 tygodni od brzegu morza północnego, a na 3 od brzegu, morza wschodniego. — Jestto skutkiem podwyższonej ceny średniej 27 szyling. 4 denar. dla ostatnich 6 tygodni. Mniemają nie bez zasady, że to zdarzenie jest przepowiednią powszechnéj zmiany w ustawach o wprowadzaniu zboża zagranicznego, i że na nypierwszém posiedzeniu Parlamentowém porty otwarte zostaną dla wszystkich gatunków zboża za opłatą cła stałego.

Wyspy Jońskie.

Rząd Wysp Jońskich wydał rozporządzenie przeciwko Korsarstwu co do istoty następujące: 1) Każdy poddany Joński bez należytego upoważnienia, albo takowe nadużywając, jeżeli okrutnie iakiegobądź Narodu napadnie, osobę rani, karany będzie śmiercią, a majątek na Szkarb zabrany zostanie. 2) Kara śmierci czeka i cudzoziemców, jeżeli podobnie zwinia, równie i tych, którzy rozbojnikom morskim, iakbądź pomagają. 3) Podobnież czeka ona tych właścicieli i Kapitanów okrętowych, którzy okręty swoje rozbojnikom morskim sobie znanym odstąpią, równie i mytków, którzy na okrętach bunt wzniecają. 4) Żaden poddany Joński nie jest moce pod karą zagrabienia majątku, rzeczy przez korsary zrabowane zakupywać; nadto pódydzie na 3 lata do więzienia. To samo służy i za przedawanie takich rzeczy. 5) Kto korsarzowi zdobycy odbierze, otrzyma trzecią część uratowanej rzeczy w nagrodę. 6) W przypadku rozbicia okrętu, rozbojnicy morscy, nie donoszą korzyści służących niewinnie, temu nieszczęściu uległym, lecz wszystko, co się znajdzie, odebrane im będzie dla właścicieli rzeczy zrabowanych. 7) Zdobyte okręty korsarskie należą tym, co je zdobyli; zrabowani właściciele nie mają prawa do wynagrodzenia swego z takich okrętów.

Ponieważ w Arcie powietrze wybuchło, i takowe prędko w okolicy rozszerza się, przeto Rząd Wysp Jońskich nakazał inném rozporządzeniem: 1) Najmniejsze przekroczenia przepisów dla zdrowia, karane ma być z największą surowością! 2) Każdy o takim przekroczeniu wiedzący, a o niem natychmiast nie donoszący, uważany być ma za głównego winowajcę. 3) Każdy, w iakiejkolwiek okolicy wyspy lądniący, bez nadziewi łaski karany być ma śmiercią.

Francya i a.

Dzień Śgo. Ludwika, iako dzień imienia Królewskich, obchodzony był uroczystie przez ogień sztuczny, oświecenie Stolicy, otwarte widowiska i t. p. Król nie wyjeżdżał z Talieryjów.

Gwiazdka opowiada, że Króla namówić oboiano, aby nikogo w dzień imienia swoich nie przyymował, z uwagi, iż go to niezmiernie utrudzi. J. K. Mość na to odpowiedział: »Król Francuzki może umierać, ale nigdy chorować nie powinien.« Monarcha, gdy mu w d. 24. przedstawiano Jenerała Vallin, który iak wiadomo, podczas przepawy przez rzekę Bidassoa (d. 7. Kwiet. 1823) nypierwszy miał rozprawę ze zbiegami Francuzkami, rzekł do niego: »Jenerale! wystrzał działa iego brzmi dotąd w uszach każdego.«

Dnia 24. Sierpnia przed Mszą na publicznem posłuchaniu złożyli Królowi Jmci swoje listy wierzytelne: Baron Werther, jako nadzwyczajny Posel Pruski i pełnomocny Minister i Kawaler de Britto, jako nadzwyczajny Posel Portugalski. D. 25. JKrólewic. Mosć Xiążę Leopold Sasko-Koburgski pożegnał Króla i Królewską rodzinę. Nazajutrz wyjechał miał do Niemiec. Xiężna Berry powróciła dnia 25. z Dieppe do Paryża.

Dnia 28. z południa iechał Król w otwartym powozie w okolice St. Cloud.

Rozporządzenie Królewskie z d. 26go z. m. stanowi: 1) Sprawy duchowne i publicznego oświecenia należyć mają w przyszłości pod zarząd Ministra Sekretarza Stanu, który będzie miał tytuł: Ministra Sekretarza Stanu w Wydziale Spraw Duchownych i publicznego oświecenia. Ministeryum to przedstawić ma Kandydatów na Arcybiskupstwa Biskupstwa i t. d. oznaczać sprawy Religii katolickiej i publicznego oświecenia, wydatki na Duchowienstwo katolickie, budynki dyocezyalne, Kollegia król., stypendya i t. d.

Inne rozporządzenie mianuje Hrab. Fraysinous, Biskupa Hermopolitańskiego, Para Francoy i pierwszego Jalmużnika, Ministrem powyższego Wydziału?

Trzecie: przeznacza Barona Cuvier do sprawowania urzędu teologicznych protestanckich wydziałach, które dawniej W. Mistrzowi Uniwersytetu poruczone były.

Czwarte brzmi: Kuzyn Nasz, Kardynał Xiążę de Lafare, Par Francyi, Arcybiskup Seneński i Auxerreński, pierwszy Jalmużnik Nasz, wielce ukochany Siostrzeńc, Madame, Xiężny d'Angoulême zostaje Ministrem Stanu i Członkiem tajnej Rady.

Wszystkie sprawy niekatolickie należą pod zarząd Ministra Spraw Wewnętrznych.

Daléj Monitor umieścił obszerne rozporządzenie o urządzeniu Rady Stanu. W Art. 1. wyrażono: Nasza Rada Stanu składa się z Xiążąt Nasz, rodziny, gdy się Nam zdawać będzie, onéj przewodniczyć i My ich do téj Rady powołamy, daléj z Ministrów Sekretarzów Stanu i Ministrów Stanu, gdy ich także do tego powołamy, z Mistrzów prośb i Audytorów.

Rozporządzeniem Królewskim z d. 26. z. m. Rady Stanu, Mistrzowie prośb i Audytoryowie otrzymali osobliwe mundury z czarne-

go sukna, a do uroczystych obrzędów: ozarny axamit, z takimże haftem iedwabnym.

P. Martignac, Minister Stanu, Członek Izby Deputowanych, Jenerał Dyrektor Administracyi wpisów i dóbr Narodowych, powołany jest do Rady Stanu.

Słychać było, że P. Ravez, Prezydent Izby Deputowanych, mianowany jest pierwszym Prezydentem Sądu Królewskiego w Bordeaux.

Margrabia Talara, Posel Francuzki przy Królu Hiszpańskim, zjechał do Paryża.

Gwiazda, ogłaszaigo wiele wiadomości udzielonych przez Gazety oppozycyjne a dotyczące się Hiszpanii, z gruntu nieprawdziwości, przydaie: »Flota Francuzka o 14 okrętach, która z Kadyxu wytynęła, nie ma zamiarów wojowniczych, jak już pierwey powiedziano, gdyż tylko do popisów wojskowych przeznaczona jest.

N i e m c y.

W Dzienniku urzędowym Bawarskim dla Cyркуtu Reńskiego wychodzącym, umieszczone jest następujące Obwieszczenie względem wolnej żegluga na Renie:

»W Imieniu J. K. Mosci. Ogłasza się publicznie, że w osłym Cyркуle Reńskim kaźdemu stosownie do konwenyji handlowej wolna jest żegluga na Renie, niemniej ładowanie i wyładowanie towarów; daléj, że w szczególności dla wspierania handlu miejscy i porty: Neuburg, Gernersheim, Speyer, Rheinszance i Frankenthal nastęrczą do tego wszelkiej dogodności i wolności, i że w trzech ostatnich wystawione są porządne składy i Krabnen.«

»Speyer dnia 13go Sierpnia 1824.«

P r u s s y.

Uważaigo, że w tych czasach ościści, iak przed tém cudzoziemcy na nauczycielów przy szkołach krajowych podawani i za takich umieszczeni bywają, chociaż nawet niektórzy z nich w Akademjach krajowych i innych instytucjach kształcących nie odbierali nauki i o ich zasadach i sposobie myślenia z pewnością sądzić nie można, raczył Król Jmć rozkazem Gabinetowym z d. 21. Czerwca r. b. rozporządzić, aby to na przyszłość ustało.